

וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדֵּין חֵתַן מֹשֶׁה אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה אֱלֹקִים לְמֹשֶׁה וּלְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ כִּי הוֹצִיא ה' אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם.

יתרו לא היה היחיד בעולם שהשמעה אודות הנפלאות והמופתים שנעשו במצרים הגיעה עד אוזניו, אולם רק הוא שמע "את אשר עשה אלוקים" יתרו שמע ובא. ואילו כל העמים אשר שמעו ורגזו "שמעו עמים ירגזון" – שמעו, פחדו ונבהלו. שמעו ולא באו. משמע, שמיעתן לא היתה שמיעה, שאם לא כן היתה הפרשה מתחילה "ויהי כשמע כל מלכי האמורי". "וישמע יתרו" – יתרו ישב בכבודו של עולם, אולם אוזניו היו קשובות לכל רחש בעולם הרוח. יתרו מתלבט, מחפש, מבקש אלוקים. יתרו "שמע" – כלומר האזין והבין ולא החסיר שום פרט קטן ממה שנעשה. שני הארועים שהרשימו את יתרו, כפי שרש"י פירש הם: קריעת ים סוף ומלחמת עמלק, כי הם נעשו בידיו של משה ולא במטהו. הניסים נעשו בהרמת יד – בקריעת ים סוף – ה' אמר למשה "נטה את ידך על הים", ובמלחמת עמלק "והיה כאשר ירים משה ידו, גבר ישראל". הדבר שאפיין את יתרו משאר העמים הוא שיתרו לא רק שמע, אלא גם עשה מעשה! כל העמים שמעו על הנסים והנפלאות, שעשה הקב"ה לכם ישראל, אך להבדיל מיתרו הם לא עשו עם זה דבר ולא התקדמו במאומה. יתרו לא רק שמע, אלא גם פעל, ובכך לימד אותנו, שאין זה מספיק לשמוע, אלא יש לעשות מעשה ולפעול, כפי שנאמר במסכת אבות "כל שמעשיו מרובין מחכמתו – חוכמתו מתקיימת, וכל שחוכמתו מרובה ממעשיו – אין חוכמתו מתקיימת". באיגרת הרמב"ן הוא כותב לבנו "והווי זהיר לקרות בתורה תמיד, אשר תוכל לקיימה, וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת, אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו".

יתרו הוא הראשון, שאמר את הביטוי, ששגור בפי כל יהודי מאמין – 'ברוך ה':

וַיַּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶצִּילוּ מִיַּד מִצְרָיִם. וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרָיִם וּמִיַּד פְּרַעַה אֲשֶׁר הֶצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרָיִם.

יתרו היה נאמן להכרתו בגדלותו של ה' ועשה מעשה, עזב את כל עברו על מנת להיות חלק מעם ישראל ולעבוד את ה'. יתרו – מלשון יתרות – מיתרו למדנו כי את עבודת ה' יש לעשות בהתלהבות והתפעלות, בהתרגשות, ביתר הכרת הטוב והודיה על כל דבר קטן ובוודאי על דברים גדולים, על כן זכה יתרו, שהפרשה הכל כך חשובה ומשמעותית, פרשת מתן תורה, קרויה על שמו. בספר דברי מרדכי מסביר כי הגמרא למדה שאדם חייב לברך ברכת הגומל כאשר ניצל ממצבים מסוימים של סכנה וזאת למדנו מיתרו שכאשר פגש את משה רבינו, מיד ברך: "ברוך ה' אשר הציל...." הוא כותב כי ברכה זו נאמרה מתוך שמחה, כמו שתירגם אונקלוס על הפסוק: ויחד יתרו" אע"פ שיתרו יכל להצטער על מפלת פרעה ומצרים, מכל מקום גברה אצלו השמחה, ובירך מתוך שמחה, שמחה זו חשובה במיוחד משום שהיא נוגעת בטובת ישראל. היכולת לשמוח בשמחת

חבירו היא הדרך שבה צריך לילך עם ישראל, במיוחד לפני קבלת התורה, זאת בשביל שיהיו "כאיש אחד בלב אחד". תכונה זו מצינו גם אצל אברהם אבינו שהיה מלמד בעולם לראות את מעלתו של כל אדם. גם אהרון הכהן נתייחד במעלה זו. הקב"ה מעיד עליו שכאשר ראה את משה, שמח בטובתו ובמנהיגותו, כלשון הפסוק "וראך ושמח בלב". בזכות זה זכה לחושן על ליבו, וזכה לעבוד בקודש הקודשים אשר שם מונחת התורה ושני לוחות הברית. למדנו מכאן שכל מי שרוצה לקנות את התורה צריך להתחזק במידה של "ואהבת לרעך כמוך" כך תיקן האר"י הקדוש לפני התפילה לומר: "הריני אוהב כל אחד ואחד מבני ישראל כנפשי ומאודי".

מנהיגים יקרים, אנו בתקופה בה מתרחשים סביבנו התרחשויות הן ברמת הציבור והן ברמת הפרט, כולנו בבחינת "וישמע יתרו" נמצאים בשמיעת השכל והלב, ברגישות מקשיבים לצעקת מי שזקוק לאוזן קשבת לחיזוק, לעזרה נפשית, כלכלית, לימודית. ומקשיבים לדבר ה' להתחזק ולראות את הניסים שבכל יום ויום ולהודות עליהם לה', כותב הרב משה צבי נריה זצ"ל: מה נאה היא, איפוא קביעת פרשת יתרו, פרשת השמיעה, כהקדמה למעמד הר סיני, כהקדמה לקבלת התורה. שמע ישראל! הנה כך צריכים לשמוע, זאת תורת ההקשבה! שנזכה להקשיב לקול ה', שנזכה להקשיב לקול הקוראים לנו, להקשיב לקול תלמידינו הנאמרים ושאנים נאמרים.

ביום זה בו אנו מציינים את יום גוש קטיף במערכת החינוך - נמשיך לזכור את המפעל הציוני החזק שקם בגוש קטיף ואת הקושי והמחיר ששילמנו בפינוי הגוש ומסירתו לידי הערבים. החינוך שלנו לתלמידנו הוא המשך עשייה ציונית-דתית מלאה באמונה מתוך חיבור מוחלט למדינת ישראל גם כשקשה ולא מובן. מוזמנים בהמשך האיגרת לחומרים חשובים בנושא לכל הגילאים.

שבת מברכין לכם ולכל בני ביתכם.

שושנה נגר